

jártuk be. Bejártuk a Czifra-hegy feltételezett környékét is. A területen lelőhelyet nem találtunk.

GALLINA ZSOLT

139. Kiskunhalas, az Új Református Temetőtől K-re
(Bács-Kiskun megye) Á, Kk

A lelőhely, amit 2001. december 6–9. között végzett terepbejárásunk során azonosítottunk, az Új Református Temetőtől K-re 150 m-re, a Templom-hegytől ÉNy-ra 400–500 m-re helyezkedett el. A lelőhely egy keskeny, 60 m széles parcellát vágott. Ny-i és K-i határai bizonytalanok. É–D-i kiterjedése 60 m. A terület szántott, vetett, havas foltok, rossz, közepes látási viszonyokkal. A területen kevés Árpád-kori, késő középkori edénytöredékeket gyűjtöttünk.

GALLINA ZSOLT

140. Kiszána, I. andezitbánya
(Heves megye) Ø

2001. május 19. és június 5. között terepbejárást végeztünk a Tarnóca-kőbánya (Kiszána I. andezit) bányabővítésre kijelölt részein. A régészeti állapotfelmérést – a felkérésnek megfelelően – a bányateleknek csak a földmozgatással érintett kb. 20 ha nagyságú területén végeztük el. Mivel a bányászattal érintett területeken nem találtunk régészeti korokból származó telepedésre utaló jeleket, így a bányaműveléshez – a munkálatok folyamatos ellenőrzése mellett – hozzájárultunk.

A terepbejárás során megállapítást nyert, hogy a korábban az Úsztatónál talált őskori lelőhely nem húzódik át a bányatelek területére.

VÁRADI ADÉL

141. Komárom, Szőny, Vásártér 2.
(Komárom-Esztergom megye) Ró

A Vásártér 2. szám alatti lakóháznál 2001 júliusától októberéig folytattuk az 1999–2000-ben megkezdett feltárásokat a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma támogatásával.

A 2001. év feltárásának kettős célja volt: egyrészt a gazdasági helyiség leletektől történő megtisztítása, másrészt a garázs előtti terület feltárása, az 1999-ben megtalált falfestmények további töredékeinek megtalálása érdekében.

A gazdasági helyiség teljes feltárására július 2. és 27. között került sor. Ennek érdekében egészen a ház faláig kibontottuk a szelvényt. A mai helyiség É-i falának alapozása alatt hozzávetőleg 40 cm-re egy K–Ny-i irányú, szépen faragott tufa jellegű kőtömbökből rakott, 56 cm vastag, 2,5 m hosszán megmaradt és alapozásával együtt 123 cm magasságú római falat találtunk. A fal D-i oldalán kb. 113 cm mélységben kavicsos-meszes, 15 cm vastag külső, a fallal egyidős, többször megújított járósínt volt.

Az 1999–2000-ben megtalált, a szelvény Ny-i oldalában futó É–D-i irányú római kőfal hosszúsága már 5,4 m. É-i szélén, a tufa-szerű kőtömbökből rakott fal mellett 116 cm széles ajtónyílást bontottunk ki, a habarcsos küszöb és a feltehetően belenyomott küszöbfa elszene-sedett maradványával. A két fal elválik egymástól.

A szelvény K-i oldalán egy eredetileg K–Ny-i irányú, ledőlt vályogfal agyagtéglaírt sikerült kibontanunk. Világosan kirajzolódott és ily módon jól megfigyelhető volt a valamikor egymásra rakott agyagtégla rendszer. Alatta a falak ledőlése előtt beszakadt tető omladékát találtuk.

A garázs előtt szeptember 4. és november 16. között dolgoztunk. A 2×3,5 m nagyságú szelvényben már 50 cm mélyen K–Ny-i irányú, (100–110 cm hosszán megmaradt, 40–50 cm széles, úgynevezett É-i és D-i) római falszakaszokat találtunk, a rajtuk álló falfestéssel. A két fal közötti 1,9 m széles felületen a tetőomladdal kevert falfestménytöredék-réteg alatt, a szelvény teljes szélességben végighúzódo terrazzopadlót bontottunk ki.

Mindkét falszakasz K-i vége mellett egy-egy bejáratot találtunk a habarcsos padozattal és a habarcsba nyomott küszöbfa lenyomatával, illetve maradványaival.

Az É-i falszakasz és a szelvényfal – vagyis az 1999-ben kibontott felület D-i vége – közötti 60 cm széles területen, a falszakaszhoz csatlakozva, in situ pozíciójú falfestmények állnak az É–D-i kőalapozáson lévő agyagtéglaírt felmenőfal: az állatbőrös és emberalakos díszítésű helyiség falképtöredékei. Az 5,4 m hosszán feltárt É–D-i irányú kőalapozás ezzel a 60 cm-es szakaszával együtt most már 6 m hosszúságban ismert. Mivel az alapozás É-i felét a gazdasági helyiségben lévő K–Ny-i irányú fal, D-i felét pedig az udvaron feltárt úgynevezett É-i falszakasz zárja le, ez a 6 m-es alapfal az állat-, és emberalakokkal festett falat teljes hosszában meghatározza.

Az agyagtéglaírt és az É-i falszakasz K-i oldala előtt előkerült egy újabb delfin-ábrázolás, valamint az 1990-ben megtalált emberalak folytatása: vörössel keretezett képmező bal felső sarkában egy hengeres alakú edény látható, valamint alatta az 1999-ben kiemelt jobb kézhez tartozó, eddig hiányzó mutatoujj utolsó ujjperece. Az eddigi töredékek alapján valószínű, hogy ez a falkép egy nagy – a vörös színe miatt valószínűleg agyagból készült – edényt az ujjai végén egyensúlyozva tartó, és abban valamilyen ételt szervírozó alakot ábrázol.

Az eddigi megfigyelések alapján valószínűnek tűnik, hogy a terület legkorábbi periódusú beépítése a garázsban feltárt tufaszerű kőtömbökből rakott fal és hozzá tartozó kavicsos-meszes külső járósínt volt. A falfestmények, az alattuk lévő planírozási rétegből előkerült Antonius Pius (138–161) érme alapján, a Kr. u. 2. század közepe utánra keltezhető. A helyiség pusztulása, vagyis leégése, a tegula-, és festékomladék-rétegben talált terra sigillaták meghatározása alapján feltehetően a 2–3. század fordulóján következett be.

A feltárt római kori falfestmények közül a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma támogatásával restau-